

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

92. Охота Ю. В. Тактики перекладу як важливі поняття у сфері сучасного перекладознавства	262
93. Панфілова О. С. Відтворення етичних концептів в українському перекладі роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі»	266
94. Паньків І. В. Формування лексичної компетентності учнів старших класів з використанням інтерактивних методів навчання	268
95. Пернікуза А. О. Негативний вплив соціальних мереж у процесі навчання іноземних мов в умовах сьогодення	270
96. Перчишин А. Р. Інтертекстуальність в художній прозі	273
97. Петришин Ю. А. Task-based language teaching in EFL instruction	275
98. Петровська О. О. Legal Translation as a Tool for the Protection of Animal Rights	277
99. Пінчук Ю. В. Прикладні аспекти та сучасні тенденції досліджень у сфері комунікативної лінгвістики	280
100. Піонтковська Я. В. Сучасні тенденції та труднощі перекладу художньої літератури	283
101. Погрібна Н. І. Translation of Military Jargon	286
102. Пожичкевич К. Р. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови	289
103. Проботюк А. Особливості відтворення культурно маркованої лексики та ідіом в українському перекладі роману Джулії Квін «Герцог і я»	293
104. Пташник І. В. Історія розвитку юридичного перекладу	296
105. Пустовойт Є. М. Лінгвокультурний аспект перекладу реалій фентезійного світу українською мовою (на матеріалі трилогії Дж. Р. Р. Толкіна “Володар Перснів”)	298
106. Рибай С. І. До питання про переклад як вагомий інструмент декодування імпералістичних прагнень	301
107. Рудик Д. М. Використання Instagram як інструменту розвитку мовленнєвих умінь у старшій школі	304
108. Салій О. О. Особливості застосування лексико-граматичних трансформацій у перекладі роману «Червоні лубутени»	308
109. Салійчук Є. С. Відтворення емотивно-експресивної лексики в українському перекладі англійськомовних телесеріалів	311
110. Сахневич К. А. Мова як носій ідеології: особливості відтворення стилю Джорджа Орвелла українською	314
111. Сервило Г. А. Культурні аспекти та переклад мовних особливостей роману «Макова війна» Ребекки Кван	316
112. Слівінська В. С. Методика формування німецькомовної граматичної компетентності учнів старших класів ЗЗСО (на прикладі німецьких прийменників)	319
113. Сміюн О. Мовні стратегії формування образу України в англійськомовному медіадискурсі	322

Література

1. Алиєва А. Д., Костик Є. В. Особливості перекладу англійських ідіом. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2023. Вип. 89. С. 9-14.
2. Добриця А. В. Лексико-культурні трансформації при перекладі художніх текстів. Київ: КНЛУ, 2021.
3. Квін Дж. Герцог і я /пер. з англ. Д. Москвітіної. – Х. : Віват, 2024. – С. 496.
4. Кобякова А., Толста О. Особливості відтворення культурно маркованих одиниць у перекладі романів Джейн Остін. *Філологічні студії*, 2022.
5. Quinn J. *The Duke and I*. – New York: Avon Books, 2000. – P.384

Пташник І.В.
гр. АУП-35
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н, доцент Гоца Н. М.

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Юридичний переклад охоплює переклад законів, судових рішень, договорів, угод, міжнародних документів та інших правових текстів. На відміну від художнього чи технічного перекладу, юридичний переклад вимагає не лише високого рівня володіння мовою, а й глибокого розуміння правових систем, культури та термінології кожної з них. Навіть незначна помилка у перекладі може призвести до серйозних юридичних наслідків [2, с. 5].

Метою представленої роботи є простежити історичний розвиток юридичного перекладу: від його зародження в давнину до сучасного етапу професіоналізації та співтворчості перекладачів і законодавців.

Історія юридичного перекладу бере початок понад три тисячі років тому [3, с. 1]. Перші приклади відомі зі Стародавнього Риму, де правові тексти перекладали з латини на грецьку. Ці переклади були дослівними. Вважалося, що

зміна навіть одного слова могла спотворити юридичний зміст. Таким чином, точність і буквальність були головними принципами раннього юридичного перекладу [3, с. 2]

У період Середньовіччя перекладачі продовжували суворо дотримуватися оригіналу. Їхні переклади часто звучали неприродно, проте це вважалося прийнятним, оскільки головним завданням було передати юридичний зміст без найменших відхилень від джерела [2, с. 7].

У XVIII–XIX століттях ситуація поступово змінювалася. Перекладачі почали отримувати більше свободи у виборі мовних засобів. Вони могли робити незначні граматичні або стилістичні зміни для покращення зрозумілості тексту, не порушуючи його змісту [3, с. 2] Відомим прикладом цього підходу є переклад французького Code Napoléon (Цивільного кодексу), коли перекладачі прагнули зробити текст природним для читачів іншої мови [3, с. 3]

У XX–XXI століттях юридичний переклад перетворився на високопрофесійну діяльність. Одним із ключових нововведень стало поняття автентичних перекладів, коли закони публікуються одразу кількома офіційними мовами, і всі версії мають однакову юридичну силу. Яскравим прикладом цього є Європейський Союз, де кожна мовна версія правового акта вважається рівноправною [3, с. 10; 1, с. 3]. Це створює складне завдання для перекладачів – забезпечити повну юридичну і змістову відповідність між усіма мовами.

Сучасний етап розвитку юридичного перекладу пов'язаний із концепцією співавторства (co-drafting) [1, с.1] Тепер перекладачі працюють разом із юристами та законодавцями ще на етапі створення тексту, а не лише після його написання. Такий підхід сприяє узгодженню термінології, точності формулювань і рівнозначності змісту в усіх мовах [1, с. 2] Перекладачі стають не лише виконавцями, а повноправними учасниками процесу творення закону.

Отже, юридичний переклад пройшов шлях від буквального відтворення текстів у античності та середньовіччі до більш гнучкого і професійного підходу у XVIII–XXI століттях. Юридичний переклад сформувався як окрема галузь, що поєднує мовну майстерність із глибоким знанням права. Його розвиток

демонструє поступовий перехід від буквального відтворення до творчої співпраці між перекладачами та юристами. Це свідчить про зростання ролі перекладача як фахівця, що впливає на якість і точність правових норм у багатомовному середовищі.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку може бути вивчення впливу цифрових технологій на якість юридичного перекладу, а також аналіз ролі перекладача в міжнародному правотворенні.

Література:

1. Dullion V. When was co-drafting ‘invented’? On history and concepts in Legal Translation Studies. *Translation studies*. 2022. Vol. 15, no. 3. P. 310–327. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0907676X.2022.2105156#d1e339>.
2. Sarcevic S. Legal translation and translation theory: a receiver-oriented approach. 2000. URL: <https://www.tradulex.com/Actes2000/sarcevic.pdf>.
3. Zhao J. The development of legal translation and the changing role of legal translator. *Proceedings of the ILELC 2019*. 2019. URL: https://webofproceedings.org/proceedings_series/ART2L/ILELC%202019/ILECL042.pdf.

Пустовойт Є.М.
44-Бд-Фанг
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Наук. Керівник – доцент Поліщук Л.П.

«ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ ФЕНТЕЗІЙНОГО СВІТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТРИЛОГІЇ ДЖ. Р. Р. ТОЛКІНА “ВОЛОДАР ПЕРСНІВ”)»

У сучасному світі питання перекладу художньої літератури, а особливо фентезійних творів є одним із найскладніших аспектів в перекладознавстві. Значна увага прикута до слів-реалій в таких творах. Адже реалії – це не лише, часом нові, та цікаві за будовою слова, це своєрідні ключі до конкретного